

Michael Gjerstad

Omstillingen af det russiske militær til nedslidningskrig

Denne artikel vil give et overblik over Ruslands militære kapabiliteter set i lyset af krigen i Ukraine, og hvilke tilpasninger det russiske militær har foretaget i forbindelse med mobiliseringen den 21. september 2022. Dette bliver undersøgt ved at fremhæve de militærteoretiske antagelser vedrørende operationers gennemførelse før invasionen og undersøge, hvordan omstillingen til nedslidningskrig bryder med disse tidligere militærteoretiske antagelser, som det russiske militær var indrettet efter. Hovedspørgsmålet, som denne artikel vil undersøge, er, hvilken betydning omstillingen af det russiske militær har i forhold til fremtidens russiske militærmagt og dets ambitioner om en russisk ledet international orden.

Nøgleord: Ruslands militær, Rusland-Ukrainekrigen, Ruslands invasion 2022, russiske militære kapabiliteter

Historisk set har de stormagter, der ikke ville acceptere deres reducerede internationale styrkeposition, valgt at gå i krig som et forsøg på at bremse deres tab af magt, inden de åbenlyst udfordres (Poulsen og Staun, 2021: 396f). Som følge af Ukrainekrigen vil Rusland, ifølge Fjodor Lukjanov (2022), fortsat vægte militær magtanvendelse fremover samt yderligere styrke den indenrigspolitiske kontrol i den nærmeste fremtid. Det kan antages, at Kremles vilje til militær magtanvendelse ikke foreløbig aftager; men der er ingen indikationer på, at Rusland foreløbig vil udvide sin krigsførelse til andre lande (FE, 2022). Dog er det nærliggende at undersøge, om det forsat er muligt for Putins Rusland at realisere visionen om en multipolær verdensorden gennem anvendelse af militærmagt.

Hovedspørgsmålet i artiklen er, hvordan det russiske militær har omstillet sig efter det indledende nederlag i krigen mod Ukraine, herunder hvilke kapabiliteter det nu prøver at fastholde, samt hvordan de forsøger at genskabe deres kampevne, og tentativt hvilken betydning dette har for fremtiden. Fokus er ikke så meget på, hvad Rusland vil opnå, hvilket kan læses i temanummerets andre bidrag, men nærmere på at udforske, hvilke militære kapabiliteter vi kan forvente at se som følge af tilpasningen af det russiske militær, samt give en tentativ vurdering af fremtidens russiske militær og dets ambitioner.

Her er det vigtigt at påpege, at politologers og militærforskeres vurderinger af fremtiden ofte er behæftet med stor usikkerhed, og det er sjældent, at antagelser om fremtidig krigsførelse viser sig at være gældende (Coker, 2015). Der er stadig mange detaljer om krigen samt om Ruslands og Ukraines kapabiliteter, der ikke er kommet offentligt frem. Selvom Ukraine har haft overraskende succes med at generobre de områder, der er blevet tabt siden den 24. februar 2022, bør krigens uforudsigelighed ikke undervurderes, til trods for at Ruslands evne til at udføre større offensiver forekommer begrænsede, og at Ruslands styrker i skrivende stund er i defensiven.

Kapabilitetsbegrebet

Begrebet kapabilitet har flere definitioner og kan anvendes på adskillige måder, og der er forskellige modeller for, hvad kapabilitet består af, afhængigt af om man anvender danske, vestlige eller russiske definitioner. Hver af disse har underforståede aspekter, som ikke nødvendigvis deles på tværs. Der er derfor i den vestlige litteratur ingen overordnet teoretisk eller metodisk standard for kapabilitetsanalyse (Westerlund og Oxenstierna, 2019: 18).

Ifølge russiske definitioner er der to kernebegreber, som karakteriserer militærkapabilitet. Militærmagt (*vojennaja mosjtj*) omhandler det at påvirke international politik gennem forskellige midler, hvilket kan være bredere end blot militær magtanvendelse. Militærmagt omfatter hele den russiske stat og samfund, herunder materielle og ikkematerielle resurser. Her bliver ikke kun de væbnede styrkers men også samfundets institutionelle forudsætninger vigtige, herunder den politiske vilje, ligesom økonomiske og demografiske forhold gør sig gældende (Russisk forsvarsministerium, u.d.a). Det næste kernebegreb er *bojevaja mosjtj*, som i artiklen oversættes til kampevne, hvilket er kernen af militærmagt, hvor de russiske væbnede styrker er udøverne. Kampevne omfatter antallet og kvaliteten af styrkerne, deres evne til at fuldføre deres opgaver, uddannelse, bemanning, kommando, kontrol m.m. samt kammoral og andre ikkematerielle forhold (Russisk forsvarsministerium, u.d.b). Den russiske definition af kampevne (*bojevaja mosjtj*) er bredt set sammenlignelig med NATOs *capability*, defineret som “The ability to create an effect through employment of an integrated set of aspects categorized as doctrine, organization, training, materiel, leadership development, personnel, facilities, and interoperability” (NATO, 2021: 23). Disse parametre har også været anvendt i danske analyser af russiske militære kapabiliteter, hvormed man kan opliste de forskellige del-elementer, der karakteriserer russisk kampevne (Wegner, 2021).

Overordnet set er kapabilitet ikke kun et spørgsmål om, hvad et land havde før og har nu, men også om evnen til at genskabe kampevne og mobilisere alle

landets resurser. Tid bliver derfor en anden vigtig faktor, da det er sjældent, at kapabilitet forbliver det samme over tid – selv i fredstid. Kapabilitet er ofte afhængig af, i hvilken kontekst den bliver anvendt: hvor, mod hvem, hvordan og hvornår. At omlægge militærkapabiliteter og tilpasse sin strategi kan derfor være en stor udfordring, særligt hvis de militærteoretiske antagelser og de heraf følgende påvirkninger af operationsplanlægningen og langtidsplanlægning af militærets opbygning har været fejlagtige i forhold til de politiske målsætninger.

Artiklens analyse tager udgangspunkt i de forhold, der definerede det russiske militær før konflikten, og hvordan konflikten har påtvunget det russiske militær en tilpasning af dets kampkraft. De parametre, som artiklen vil anvende, er: Hvordan enhederne er organiseret, hvilken doktrin anvendes, hvilke uddannelses- og ledelsesprincipper kan identificeres samt styrkernes tilpasningsevne.

De russiske militærteoretiske antagelser før invasionen den 24. februar 2022

Ruslands krig mod Georgien i august 2008 understregede, at selv mod en markant underlegen modstander var det russiske militær ikke særlig effektivt til at anvende militærmagt. Problemerne var mange, fx var de fleste russiske enheder ikke godt udrustet med moderne udstyr, der var stor mangel på professionelt personel, og mobiliseringsenhederne (fx brigader og divisioner) var store på papiret, men ikke særlig deployerbare (Baev, 2011). Pointen med den russiske militærreform fra 2008 var derfor at gøre det russiske militær mere egnet til at operere i sit nærområde; man prøvede at gå væk fra den sovjetiske mobiliseringsmodel over til en moderne og mere teknologisk kapabel styrke.

I den russiske militærteoretiske debat har der været stor uenighed om, hvordan man skulle organisere militæret, herunder hvilke trusler og opgaver det skulle kunne løse med hvilket udstyr (Bukkvoll, 2011). Dette har været fokus for general Valerij Gerasimov, den russiske generalstabschef siden 2012, og omdrejningspunktet i en artikel fra 2013, hvori han skitserede, hvilke udfordringer det russiske militær stod overfor. Overordnet konstaterede ledende russiske officerer, at det ikke var sandsynligt, at Rusland og NATO ville komme i konflikt, og selvom NATO blev anset i deres doktrin fra 2010 og 2014 for at være en militær fare, der kunne udvikle sig til trussel, blev det vurderet, at det var mere vigtigt at bekæmpe potentielle oprørsgrupper internt i Rusland samt at have evnen til at varetage strategiske interesser i det postsovjetiske rum (Bartles, 2016). Som Oscar Jonsson (2019) beskriver det, er der empirisk evidens for, at dele af den russiske militærteoretiske forståelse har ændret sig. Dette angår særligt forståelsen af krigens natur, hvor krig og fred ikke længere er to adskilte tilgange, og hvor ikkemilitære midler kan anvendes til at opnå strategiske mål.

Idealet har været, at så længe man kunne ”forme” de grundlæggende politiske, økonomiske, informationsmæssige og militære forhold i egen favør (blandt andet mod Ukraine), ville dette muliggøre direkte militær magtanvendelse, og dermed ville ”krigens indledende fase” kunne vindes, allerede inden konventionelle styrker skulle indsættes.

Gerasimov understregede i en tale fra 2017 til Det russiske akademi for Militærvidenskab, at den ”klassiske” voldsanvendelse (altså konventionel militær magtanvendelse) ikke vil blive ændret i den nærmeste fremtid, til trods for at man så fremtidig krigsførelse som mere præget af ikkevoldelige midler (Gerasimov, 2017). Her kan der spores en erkendelse af, at anvendelse af ”hybridkrigstilgange” indebærer en risiko for, at konventionelle styrker hurtigt kan blive nødvendige. Annekteringen af Krim og anvendelsen af ”hybride” grupper i det østlige Ukraine i foråret 2014 antyder også, at så længe overraskelsesmomentet kunne fastholdes, havde russerne initiativet. Men jo længere tid der gik, ændrede konfliktens karakter sig, hvormed det blev nødvendigt med en større konventionel optrapning. Dette kan for eksempel ses i forbindelse med, at store dele af de russiskstøttede oprørsstyrker samt russiske enheder blev trængt tilbage af ukrainske konventionelle styrker i Østukraine i foråret og sommeren 2014. Den ukrainske modoffensiv kulminerede i sommeren 2014 med, at byen Donetsk blev omringet, og byerne Slavjansk og Kramatorsk blev befriet. Uden den direkte konventionelle optrapning, som Putin foretog i juli-august 2014, ville ambitionen om Novorossija have fejlet. Særligt omringningen af ukrainske enheder i byen Illovaïsk sydøst fra Donetsk var afgørende, da sommeroffensiven medførte, at våbenhvilen, den første Minsk-protokol, blev en realitet.

Det er i denne sammenhæng, at Putin og den russiske generalstab fokuserede på at forbedre de russiske væbnede styrkers konventionelle formåen efter 2012 og særligt efter 2015 (Ven Bruusgaard, 2021; Renz, 2018). Det medførte også, at dele af reformens målsætninger blev ændret yderligere, blandt andre genindførelsen af divisionen som troppeenhed i et forsøg på at gøre den russiske hær bedre til at udføre konventionelle operationer. Samtidig blev reservesystemet, Den nationale militære Reserve BARS (Bojevoj Armejskij Rezerv Strany), introduceret, eftersom det stod klart, at man ville mangle personel i en konventionel krig. Dette reservesystem har dog ikke været succesfuldt indtil videre (Parfonov, 2022). En af de største udfordringer har derfor været, hvordan den russiske stat kan mobilisere sine resurser i en konventionel konflikt (Monaghan, 2017).

Fra blitzkrieg til nedslidningskrig

Når det virkelig går galt, er det sjældent, at politiske og militære beslutningstagere er i stand til at erkende de fejlagtige antagelser, de havde før krigen. Men endnu sværere er det, når konsekvenserne ved en strategisk tilpasning af kamppladsen kommer med store politiske, økonomiske og personlige omkostninger, som ofte er uacceptable, selvom de kan være nødvendige (Murray, 2011: 29). Når en styrke som konsekvens heraf hverken er tilstrækkeligt bemanded eller udrustet til den tiltænkte opgaveløsning, vil ad hoc tilpasninger efter krigen indledende fase ikke kunne udbedre den skade, som styrken er blevet påført. Set med et russisk militærteoretisk perspektiv, kan man godt argumentere for, at Putins invasion ikke har formået at vinde ”krigen indledende fase” og dermed har vanskeliggjort muligheden for en reel ”sejr” (se fx Harrison, 2016; Phillips, 1991).

Dette fører til artiklens andet spørgsmål, hvordan Rusland nu prøver at regenerere sin konventionelle kampevne, hvilket overordnet set har tilbagerullet næsten hele 2008-reformen.

Mobiliseringen

Tabene, som både Ukraine og Rusland har lidt siden februar 2022, er omgivet med stor usikkerhed. Ifølge en udtalelse fra den amerikanske generalstabschef, general Mark Milley fra 10. november 2022 står de russiske tab til langt over 100.000 dræbte og sårede soldater, og de ukrainske militære tab sandsynligvis sammenlagt til ca. 100.000 døde og sårede (BBC, 2022). Det anslås, at den indledende russiske styrke var på ca. 190.000-220.000 mand, afhængig af om de daværende udbryderrepublikkers irregulære styrker medregnes.

Putin har indikeret, at han indtil videre ikke har til hensigt at give op, nu hvor især mobiliseringen skal være hans redning. Det kan ikke udelukkes, at den delvise mobilisering af 300.000, der blev annonceret den 21. september 2022, kan være den første af mange indkaldelsesrunder, selvom de institutionelle rammer for mobiliseringshæren blev nedlagt som følge af 2008-reformen. Særligt paragraf 7 under det russiske mobiliseringsdekret er fremhævet som klassificeret, og det er uvist, hvilke foranstaltninger den indeholder (Kreml, 2022). Ifølge den russiske regeringskritiske avis *Novaja gazeta* (2022) skulle paragraf 7 give beføjelser til at indkalde en million til aktiv tjeneste i den russiske hær. Det vil kunne opveje den mobilisering, Ukraine foretog i februar 2022, hvor de ukrainske væbnede styrker gik fra en fredtidsstyrke på ca. 200.000 til ca. en million, hvori det ukrainske forsvarsministerium også medregner nationalgarden, politiet samt grænsevagterne (Melnyk, 2022; Ukrainske præsiden-

tielle kontor, 2022). Den russiske mobilisering vil derfor kunne give modspil til en ukrainsk modoffensiv og bør ikke umiddelbart undervurderes.

Organiseringen af mobiliseringen

Det er uvist, hvordan den russiske hær er organiseret på nuværende tidspunkt, men indikationer tyder på, at det russiske militær nu prøver at gå tilbage til den mobiliseringsmodel, der lå før reformen fra 2008. Ifølge Lars Ulfving, svensk Ruslandsekspert og tidligere efterretningsofficer i den svenske militære efterretnings- og sikkerhedstjeneste (MUST), var sovjetiske og tidligere russiske enheder typisk opdelt i tre (men reelt fire) kategorier: A, B og C med mobiliseringsdivisioner som den sidste kategori (D). Enheder, der faldt under kategori A, var de højest prioriterede i forhold til moderne udstyr og kvalificeret bemanning. Disse enheder var typiske eliteenheder, fx de russiske luftbårne styrker, spetsnaz-enheder¹ og andre udvalgte konventionelle enheder, men var i realiteten sjældent i en tilstand med højeste bemanning eller moderne udstyr. Kategori B var de enheder, som havde organisatorisk udrustning og bemanning, men svingende i forhold til antal og kvalitet af materiel. Det er vigtigt at fremhæve, at særligt kategori C og mobiliseringsenheder, altså de enheder med den laveste prioritet med hensyn til udlevering af moderne udrustning, ville have været så dårligt udrustet med forældet materiel selv i russisk optik, at også civile køretøjer var tiltænkt at blive brugt i disse enheder. Her vil det tilførte personel under kategori C og mobiliseringsenheder skulle få 60 dages uddannelse (Ulfving, 2005: 106ff). Hvis det er denne eller en lignende kategorisering, der nu er blevet iværksat som følge af mobiliseringen, vil de fleste nyligt mobiliserede russiske enheder sandsynligvis høre til i kategori C, hvorimod personel med militær baggrund eller bedre kvalifikationer nok vil blive prioriteret til enten kategori A eller B. Dog er der beretninger, som tyder på, at dele af mobiliseringsstyrken allerede er blevet indsat tilbage i september, med fra lidt til ingen uddannelse eller træning, med det formål at ”lukke hullerne” i russernes frontlinje, selvom militærværdien af disse enheder er meget lav (Conflict Intelligence Team, 2022a).

Tilbage til traditionel doktrin

I de små russiske modoffensiver, der udføres i skrivende stund blandt andet mod byen Bakhmut i Østukraine, bliver de uerfarne enheder anvendt til at tiltrække hård ukrainsk beskydning for dermed at kunne identificere ukrainske stillinger, hvorefter russisk artilleri og andre enheder kan lægge tyngde (Conflict Intelligence Team, 2022b). I henhold til traditionel russisk doktrin er det meningen, at mange af disse enheder vil blive brugt til at nedslide modstanderens styrke og logistik, hvorefter bagvedliggende russiske enheder så skal indsættes, selvom

det medfører store tab for egne styrker (Ulfving, 2005: 107ff). Groft sagt er den russiske tilgang derfor meget ”socialdarwinistisk”, forstået på den måde, at indsættelsen af de uerfarne og ringe uddannede enheder medfører store tab, men baner vejen for andre, mere erfarne enheder.

Forsat mangelfuldt lederskab

Fra februar til september 2022 tog Putin meget kortsigtede beslutninger med rekruttering af kriminelle fra fængsler, lejesoldater og sågar også forsøg på at hverve udenlandske frivillige for at undgå den meget upopulære mobilisering (Myre, 2022). Dette understreger et mentalt skifte i Rusland, hvor man i højere grad ser militærtjeneste som noget, andre gør, også selvom der kan være opbakning til krigen (Hansen, 2021). Det er uvist, om det overhovedet ville have været muligt for Putin at mobilisere i foråret 2022; men overordnet set står det russiske militær nu med en stor mangel på erfarne officerer, der kan lede og ud-danne de nye enheder.

Flere beretninger taler om de kummerlige forhold, som russiske soldater lider under, blandt andet dårlig udrustning, elendig mandskabsbehandling m.m., hvilket understreger en helt grundlæggende problemstilling i det russiske militær, nemlig mangelfuld ledelse. Det er dog vigtigt at fremhæve, at de videoer, der er kommet frem via sociale medier, potentielt kan være hovedsagelig fra kategori C-enheder. Desuden har protesterne fra de mobiliserede soldater ofte omhandlet basale forhold som uddannelse, løn, udrustning og brændsel til opvarmning. Protesterne blandt de mobiliserede og fra deres familier har primært været rettet mod de dårlige forhold, men har sjældent omhandlet selve rationalet for krigen.

Selvom russiske enheder og soldater har fået visse operative erfaringer, kan der være problemer med vidensdeling af disse erfaringer og med evnen til at implementere dem, særligt hvis der mangler kapable officerer på taktisk niveau. Dette er ikke en ny problemstilling; den fandtes også i Tsarruslands militær og i det sovjetiske militær. På trods af at der kan være kreative og fritænkende generalstabsofficerer, er de institutionelle forhold, der muliggør implementering af nye operative koncepter, begrænset af resurser såvel som organisationskulturen (Adamsky, 2020). Selv før konflikten blev det påpeget i militære tidsskrifter, at mange russiske officerer anvender skoleløsninger, hvilket gør, at de ikke er i stand til tilpasse sig kamppladsen og agerer meget forudsigeligt. Uddannelsen af yngre officerer giver derfor ikke nødvendigvis anledning til udøvelse af selvstændigt initiativ og fremmer ikke tillid mellem foresatte og underordnede (Gurkin og Lagunov, 2016; Karpov, 2020). Der kan derfor være langt mellem

hensigt og handling. Korruption har også haft en stor påvirkning særligt i forhold til materielanskaffelser og den faglige tjeneste i det russiske militær.

Konklusion: Hvor står det russiske militær?

Artiklens analyse har vist, at det russiske militær er i gang med en afvikling af store dele af 2008-reformen, og at det stort set er vendt tilbage til den type militær, som kan være egnet til nedslidningskrig, dog med store potentielle politiske omkostninger. Dette er tilfældet, selvom de russiske enheder på nuværende tidspunkt er blevet tvunget tilbage, og Ukraine ser ud til at have realistiske forudsætninger for at udføre modoffensiver og måske genvinde tabt terræn. Situationen er imidlertid forbundet med stor usikkerhed og udsigt til store udfordringer og tab. I en rapport fra Royal United Services Institute udgivet i juli 2022, beskriver Jack Watling og Nick Reynolds (2022: 22), at hvis våbenhjælpen fra Vesten stopper, vil Rusland være i stand til at nedslide de ukrainske styrker. Rusland har unægtelig dårlige resurser, men de har mange af dem, hvilket kunne sikre Putin en våbenhvile, hvor han kan konsolidere de områder, som på nuværende tidspunkt er under russisk besættelse. Målet for Rusland kan derfor på kort sigt være at påvirke den internationale støtte på mange forskellige måder.

Krigen i Ukraine giver dermed anledning til flere spørgsmål end svar om det russiske militærs fremtid. Til trods for den manglende succes på slagmarken er det stadig usikkert at vurdere ud fra et kapabilitetsperspektiv, hvilken trussel Rusland vil udgøre om nogle år. Det er i denne sammenhæng vigtigt at iagttage to forhold vedrørende de fremtidige russiske militærteoretiske antagelser om krigens natur og krigens karakter:

For det første: Vil Putin og den russiske generalstab forsat fastholde, at krig kan føres uden direkte voldsanvendelse, og at udmattelse af modstanderen kan ske med ikkemilitære midler? Hvilken betydning vil dette i så fald have for, om Rusland i højere grad vil anvende rå militærmagt mod andre postsovjetiske lande og derved fortsat udfordre den regelbaserede internationale orden? Disse spørgsmål har betydning for, hvordan Putin fremadrettet vil organisere og udruste de russiske væbnede styrker, særligt hvis Rusland ikke har mulighed for at udruste dem med moderne våbensystemer.

For det andet: Hvis de konklusioner, som drages af konflikten, indikerer, at større konventionel militærmagtanvendelse vil blive nødvendig, men befolkningen og økonomien ikke kan eller vil understøtte nye militære interventioner, kan det så betyde, at Rusland ikke vil have den nødvendige kapacitet til føre nye krige i den nærmeste fremtid? Såfremt krigens karakter fortsat vurderes af rus-

serne til at være mere orienteret mod ikkevoldsanvendelse, vil Rusland muligvis fortsætte sine krige med andre, hovedsageligt ikkemilitære magtmidler.

Et af de centrale spørgsmål er derfor, om den omstilling, der nu er i gang, kun vil være midlertidig, og om Putin vil prøve at genstarte reformprocessen afhængig af, hvordan krigen ender. De fleste reformprocesser påbegyndes på baggrund af de samlede krigserfaringer. De grundlæggende økonomiske betingelser vil også være et vigtigt område, som fremtidige forskere skal undersøge nærmere. Endvidere vil ikkematerielle faktorer som fx den russiske militærkultur være genstand for yderligere forskning. Forandringspotentialet for det russiske militær hænger meget sammen med det russiske samfundets potentiale. Så længe det ikke er muligt at reformere samfundet, er det nok heller ikke muligt at reformere militæret, men militæret er ikke dømt til at lide nederlag, selvom det ikke er i stand til effektivt at anvende sine resurser (Poulsen, 2022; Gjerstad og Poulsen, 2021).

Denne artikel har påpeget, at det russiske militær står over for en række udfordringer, herunder alvorlige kapabilitetsmangler. Dog bør man være varsom med at udlede, at blot fordi Rusland har alvorlige militære kapabilitetsmangler, kan dette føre til en mulig russisk politisk erkendelse af nødvendigheden af at opgive målsætningen om at ændre den eksisterende verdensorden i retning af den russiske vision for en multipolær (eller multiorden) verden, hvori Rusland har sin egen anerkendte magtsfære. Selvom der har været diplomatiske udmeldinger om villigheden til forhandling før og under konflikten, er der næppe udsigt til, at krigens grundlæggende årsager vil blive løst foreløbigt. En ny diplomatisk aftale som Minsk-2 er ikke sandsynlig, eftersom uenighederne mellem de to parter grundlæggende handler om Ukraines ret til suverænitet (Allan og Wolczuk, 2022). Fra et vestligt perspektiv synes Putin at have faldet ned i, hvad der på engelsk kaldes en *sunken-cost fallacy*, hvor han ikke kan erkende nederlag og derfor graver det hul, han selv befinder sig i, dybere. Putins skæbne er nu så tæt forbundet med krigen i Ukraine, at han politisk ikke vil kunne overleve et nederlag på slagmarken. Det er på den baggrund, at Putin har valgt at omstille det russiske militær til at føre en nedslidningskrig.

Note

1. Spetsnaz-enheder er ikke nødvendigvis af samme type som vestlige specialoperationsstyrker, såsom den britiske SAS eller den amerikanske Delta Force, da de har forskellige og særlige opgaver. Spetsnaz-enheder er sammenlignelige med fx U.S. Army Special Forces og 75th Ranger Regiment. Dog er den russiske specialoperationskommando (Komandovaniye Sil Spetsialnykh Operatsij) mere sammenlignelig med vestlige specialoperationsstyrker (se Galeotti, 2022).

Litteratur

- Adamsky, Dmitry (2020). Continuity in Russian strategic culture: A case study of Moscow's Syrian campaign. Marshall Center. <https://www.marshallcenter.org/en/publications/security-insights/continuity-russian-strategic-culture-case-study-moscows-syrian-campaign-0>
- Allan, Duncan og Kataryna Wolczuk (2022). Why Minsk-2 cannot solve the Ukraine crisis. Chatham House (16. februar). <https://www.chathamhouse.org/2022/02/why-minsk-2-cannot-solve-ukraine-crisis>
- Baev, Pavel K. (2011). The continuing revolution in Russian military affairs: towards 2020, pp. 349-371 i Maria Lipman og Nikolai Petrov (red.), *Russia in 2020: Scenarios of the future*. Washington DC: Carnegie Endowment.
- Bartles, Charles K. (2016). Getting Gerasimov right. *Military Review*, January-February: 30-38.
- BBC (2022). Ukraine war: US estimates 200,000 military casualties on all sides (10. november). <https://www.bbc.com/news/world-europe-63580372>
- Bukkvoll, Tor (2011). Iron cannot fight: The role of technology in current Russian military theory. *Journal of Strategic Studies* 34 (5): 681-706. DOI: 10.1080/01402390.2011.601094
- Coker, Christopher (2015). *The improbable war: China, The United States and the logic of great power conflict*. London: Hurst & Company.
- Conflict Intelligence Team (2022a). Volonterskaja svodka po mobilizatsii v RF za 2-3 nojabrja (3. november). <https://notes.citeam.org/mobilization-nov-2-3>
- Conflict Intelligence Team (2022b). Volonterskaja svodka po mobilizatsii v RF za 8-9 nojabrja (9. november). <https://notes.citeam.org/mobilization-nov-8-9>
- FE (2022). Opdateret trusselvurdering for danske styrkers indsættelse til NATO's hurtige reaktionsstyrker og i Estland og Letland. Forsvarets Efterretningstjeneste (26. oktober).
- Galeotti, Mark (2022) Galeotti: Spetsnaz: The men behind the mission. Præsentation afholdt ved Russia Strategic Initiative, US EUCOM, 25. august. <https://community.apan.org/wg/rsi/project-connect/w/events/35241/galeotti-spetsnaz-the-men-behind-the-mission/>
- Gerasimov, V. V. (2017). Mir na granjakh vojnij. Vojenno-promysljennyj kur'er. <https://web.archive.org/web/20220324053151/http://www.vpk-news.ru/articles/35591>
- Gjerstad, Michael og Niels Bo Poulsen (2021). Ruslands militærkultur: Reformprocessens akilleshæl?, pp. 107-143 i Niels Bo Poulsen og Jørgen Staun (red.), *Rusland som militær stormagt*. København: Djøf Forlag.
- Gurkin, A. I. og Lagunov, A. I. (2016). Ujti Ot Sjablona: Pedagogitjeskije uslovija razvitija taktitjeskogo mysjlenija kursantov vuzov. *Vestnik Vojennogo Obrazovanija* 2/2 (September-Oktober): 51-55.

- Hansen, Flemming Splidsboel (2021). Militarisme og patriotisme i Rusland – kulturen bag den militære kampkraft, pp. 145-173 i Niels Bo Poulsen og Jørgen Staun (red.), *Rusland som militær stormagt*. København: Djøf Forlag.
- Harrison, Richard W. (2016). *G. S. Isserson and the war of the Future: Key writings of a Soviet military theorist*. Jefferson: McFarland & Company Inc.
- Jonsson, Oscar (2019). *Russian understanding of war: Blurring the lines between war and peace*. Washington DC: Georgetown University Press.
- Karpov, V. V. (2020). Pobezdjaja Stereotipy Mysljenija: K probleme formirovanija tvorjteskikh sposobnostej slusjatelej Vojennoj Akademii Generalnogo Sjtaba s utjetom istoritjeskoj prejemstvennosti v obutjenii. *Vestnik Vojennogo Obrazovanija* 1/22 (Januar-Februar): 32-38.
- Kreml (2022). Ukaz “Ob objavlennii tjasitijnoj mobilizatsii v Rossijskoj Federatsii”. (21. september). <http://kremlin.ru/events/president/news/69391>
- Lukjanov, Fjodor (2022). Ukraine, Russia, and the new world order: Interview with Fyodor A. Lukyanov. *Russia In Global Affairs*, 14. oktober. <https://eng.globalaffairs.ru/articles/ukraine-russia-world-order/>
- Melnyk, Taïca (2022). Ponad milion ukrajintsiv u formi zabezpetjujut oboronu krajiny – Reznikov. *Forbes.ua*, 8. juli. <https://forbes.ua/news/ponad-1-mln-lyudey-u-formi-zabezpechuyut-oboronu-ukraini-reznikov-08072022-7072>
- Monaghan, Andrew (2017). *Power in modern Russia*. Manchester: Manchester University Press.
- Murray, Williamson (2011). *Military adaptation in war: With fear of change*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Myre, Greg (2022). Russia is trying to recruit Syrians to fight in Ukraine, U.S. says. National Public Radio, 7. marts. <https://www.npr.org/2022/03/07/1084963489/us-russia-is-trying-to-recruit-syrian-fighters-to-go-to-ukraine>
- NATO (2021). AAP-06 NATO GLOSSARY OF TERMS AND DEFINITIONS (ENGLISH AND FRENCH). North Atlantic Treaty Organization Standardization Office (NSO).
- Novaja gazeta* (2022). Istotjnik: zasekretjennyj punkt ukaza o mobilizatsii pozvoljajet Minoborony prizvat odin million tjelovek. (22. september). <https://novayagazeta.eu/articles/2022/09/22/istotchnik-zasekrechennyi-punkt-ukaza-o-mobilizatsii-pozvoli-aet-minoborony-prizvat-odin-million-chelovek-news>
- Parfonov, Hlib (2022). Colossus with feet of clay. *Eurasia Daily Monitor Volume 19* (88). <https://jamestown.org/program/colossus-with-feet-of-clay/>
- Phillips, Richard H. (1991). Soviet military debate on the initial period of war: Characteristics and implications. *The Journal of Soviet Military Studies* 4 (1): 30-61, DOI: 10.1080/13518049108430013

- Poulsen, Niels Bo (2022). Militærhistoriker: Den menneskelige faktor gør det russiske forsvar sårbart. *Altinget*, 12 september. <https://www.alinget.dk/forsvar/artikel/militaerhistoriker-den-menneskelige-faktor-goer-det-russiske-forsvar-saarbart>
- Poulsen, Niels Bo og Jørgen Staun (2021). Konklusion, pp. 385-400 i Niels Bo Poulsen og Jørgen Staun (red.), *Rusland som militær stormagt*. København: Djøf Forlag.
- Renz, Bettina (2018). *Russia's military revival*. Cambridge: Polity Press.
- Russisk forsvarsministerium (uden dato a). *VOJENNAJA MOSJTJ*. <https://encyclopedia.mil.ru/encyclopedia/dictionary/details.htm?id=4337@morfDictionary>
- Russisk forsvarsministerium (uden dato b). *BOJEVAJA MOSJTJ*. <https://encyclopedia.mil.ru/encyclopedia/dictionary/details.htm?id=3456@morfDictionary>
- Ukrainske præsidents kontor (2022). UKAZ PREZYDENTA Ukrainy No. 69/2022 Pro Zahalnu Mobilizatsiju (24. februar 2022). <https://www.president.gov.ua/documents/692022-41413>
- Ulfving, Lars (2005). *Rysk krigskonst* (Vojennoje Iskusstvo). Stockholm: Försvarshögskolan, Krigsvetenskapliga institutionen.
- Ven Bruusgaard, Kristin (2021). Russian nuclear strategy and conventional inferiority. *Journal of Strategic Studies* 44 (1): 3-35. DOI: 10.1080/01402390.2020.1818070
- Watling, Jack og Nick Reynolds (2022). Ukraine at war: Paving the road from survival to victory. Chatham House (4. juli). <https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/special-resources/ukraine-war-paving-road-survival-victory>
- Wegner, Sten (2021). Introduktion til spørgsmålet om det russiske forsvars militære evne, pp. 177-195 i Niels Bo Poulsen og Jørgen Staun (red.), *Rusland som militær stormagt*. København: Djøf Forlag.
- Westerlund, Fredrik og Susanne Oxenstierna (2019). *Russian Military Capability in a Ten-Year Perspective – 2019*. Stockholm: FOI.